

25.

Ο ΙΩΑΝΝΗΣ ΛΑΜΠΡΟΣ.

Ἐτοὺς Καλαρρύταις τὰ βουνά σκόνονται μυρολόγια,
Κ' ἐκεῖ σιμὰ ἑστὰ Ἰάννινα μεγάλα ζόδια ἀκούω·
Ὀντζάκι τῶν Καλαρρύτων πρᾶμματευτὴ μέγαν
Ἐτὸ Ἰάννη Λάμπρο Ἐσκουστὸν τὸν τρανοῦξαικουσμένον
Ἐτὰ Ἰάννινα ἑστὴ φυλακὴ τὸν ἔχουνε ρέμι,
Κι' ἀποφασίσαν τὰ σκυλλιά τὸ δόλιο νὰ κρεμάσουν·
Κ' ἕνα πουλί ἑστὸν τ' ἀκουσεν ἐπέταξε κ' ἐπῆγε
Ἐτὰ κάγγελα τῆς φυλακῆς, καὶ τῶδωσε χαμπέρι.
Πουλί πετούμενο ἦτανε, κι' ἀνθρώπινα ἄλαουσε·
— αἰάννο μ' ἂν ἔχης κρίματα, καὶ ἂν ἔχης ἀμαρτίαις,
Γιὰ κράζε τὸν πνευματικὸ γιὰ νὰ σὲ ἔξαγοράσῃ·
Κι' ἂν ἔχης καὶ μὴνόματα ἑστ' αἰτέρει σου νὰ στείλῃς,
Ἰέσμου τα ἔμενα Ἰάννο μου, παγαίνω τῆς τὰ λέγω!

26.

Η ΚΛΕΦΤΟΠΟΥΛΛ.

Ἐτὸν Ἄε Ἄιτ', ἑτὸν Πλάτανο, ἕψηλά στὴν κρούα τῆ Ἑρῆσι,
ἔχουν οἱ Κλέφταις μάζωμα, τὰ τρία καπιτανάτα,
ἔχουν ἀρνιά ποῦ φένουνε, κριάρια σουβλισμένα,
ἔχουνε καὶ γλυκὸ κρασί, γιὰ τὸ καλὸ τὸ κέφι,
ἔχουν καὶ κόρην ἄμορφη ποῦ τοὺς κερνάει καὶ πίνουν,
Κόρη ἑστὸν Ἥλιος ἄμορφη, ξανθὴ καὶ μαυρομμάτα.
Τέσσαρους χρόνους περκατεῖ μ' Ἀρματωλοὺς καὶ Κλέφταις
Κάνεις δὲν τὴν ἐγνωρίζεν ἀπὸ τὴν συντροφιά της·
Κ' ἐκεῖ ποῦ βίχουνταν ἑσταὶς τρεῖς, κ' ἐφρίξαν τὸ λιθάρι,
Ἀπὸ τῆ ζώρη τὴν πολλή, κι' ἀπ' τὴν πολλὴν ἀντρεία της,
ἔβληκιοθήκαν τὰ κομπιά, τ' εἰβγῆκαν τὰ τσακράζια,

Καὶ τῆς φανῆκαν τὰ βυζιά, ἴσάν κούτρα, ἴσά λειμόνια.
 Οἱ Καπετάνοι τὴν κυττοῦν κί' ὄλα τὰ παλλικάρια,
 Ὅ'νας τηράει τὸν ἄλλονε, τὸ τίνα ποῦν δὲν ἔξερουν.
 Ἀρχίνησαν καὶ τὴ βωτοῦν, κί' ὄλοι τὴν ἐξετάζουν·
 «Κόρη μ' τί μάνα σ' ἔκοιμε, τί μάνα σ' ἔχει κάμει;»
 — «Παιδιά μου μὴ θυμιάνεστε, μὴ παραξενευτήτε,
 Κ' ἐμὲ μάνα μ' ἐγέννησε, μάνα ἴσάν τὴν ὀικὴ σας·
 Ἐκαμα Τούρκαις ὄρφαναῖς, ἔκαμα Τούρκαις χήραις,
 Τώρα ποῦ ἔβγῆκε ὁ κόρφος μου καλόγρια πάω νά γένω.»

27.

Ἡ Ἀγγελικὴ.

Τὸ λέν' ἡ Καραμπάρισσαις, τὸ λέν' κ' ἡ Ζαγορίσαις,
 Τὸ λέν' κ' ἡ Κιγαδιότισσαις, τὸ λέν' τὸ μυρολόγι,
 Τὸ λέν' καὶ τὰ Ζακόπουλα πέρα ἴσῆ Βαλακάρδα,
 Ποῦ ἴπῆραν τὴν Μπαλάναινα καὶ τὴν Κυρὰ Φροσῶνη,
 Μὲ δώδεκα συντρόφισσαις, καὶ μὲ σαράντα δούλαις.
 Κ' ἡ Ἀγγελικὴ τῆς Κούμαινας ἡ πολυχαϊδεμένη
 Ἰλαῖς πηγαίνουν ἐμπροστά. καὶ αὐτὴ ἴπομένη ἴπίσω.
 — «Περβάτε Κυρ' Ἀγγελικὴ, καὶ μὴ ἴπομένης ἴπίσω,
 Μῆνα τὰ βουχα σοῦ βαροῦν, μῆνα καὶ τὰ τουμάνια;»
 — «Οὐδὲ τὰ βουχα μοῦ βαροῦν, οὐδὲ καὶ τὰ τουμάνια,
 Μόν μοῦ βαρεῖ ἡ ἔυποδησιά· δὲν εἶμουν μαθημένη·
 Ἀνάθεμα ἴστον ἄντρα σας καὶ ἴστον δικόμου ἄντάμα,
 Τὸ πῶς μᾶς ἔκατάντησαν ἴστά Κλέφτικα τὰ χέρια·
 ἴσῆ μέση ταῖς ἐβάλανε, καὶ ταῖς συχνορωτοῦνε.
 Τὸ ποιά ἴχει τὸν ἀξιώτερον, καὶ ποιά ἴχει παλλικάρη,
 ἴσῆ Ἀγγελικὴ τῆς Κούμαινας ἔχει ἄντρα παλλικάρη,
 ἴσῆ Ἑλληνας ἔχει τζαμπά, καὶ στήθηκ ἴσῆ λοντάρι.»

ΘΑΝΑΤΟΣ ΤΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ.

Ὁ Κέντρος ἐσυκώθηκε μ' ἐξήντα παλλικάρια.

— «Ίσαάτε, παλλικάρια μου, νὰ πᾶμε ἄστην Κατοῦνα,

Ποῦναι ψιτά, ποῦνα βραστά, κριάρια σουβλισμένα,

Πῶχει ὁ Παπᾶς καὶ ἄλυγερὴ κρασι νὰ μᾶς κερνάει».

Ἐπαίγουνε βράδι ἄστο χωριὸ, καὶ ἄστοῦ Παπᾶ κονεῦουν.

Ἐγιά καὶ χαρὰ ντελῆ Παπᾶ» — ἀκαλῶς τονε τὸν Κέντρο.

— «Παπᾶ ψωμί, παπᾶ φαγί, νὰ φᾶν τὰ παλλικάρια,

Καὶ φέρε καὶ τὴν τζοῦπρα σου κρασι νὰ μᾶς κερνάει».

— «Ἐδῶ ψωμί, κ' ἔδῶ φαγί, κι' ἄς φᾶν τὰ παλλικάρια,

Μὰ τζοῦπρα δὲν ἔχει ὁ Παπᾶς κρασι νὰ σᾶς κερνάσῃ».

— «Τί λὲς μωρὲ ντελῆ Παπᾶ; τὸν Κέντρο τονε ξέρεϊς;

Φέρε τὴν τζοῦπρα τὴ μικρὴ ποῦναι δεκάξι χρόνων!»

Ἐπῆγε καὶ τὴν ἔφερε ἄσά νύφη στολισμένη.

ἔχει τὰ μάγουλα φωτιά, τὰ μάτια δὲν τὰ σκόνει.

Κερνάει τὸν Κέντρο δύο φοραῖς, τὰ παλλικάρια μία,

Καὶ τὸ λεγέριν ἄπλωσε καὶ τὰ φλωριά μαζώνει.

Τῆς βίχνει ὁ Κέντρος δύο φλωριά, τὰ παλλικάρια τοῦ ἕνα,

Κ' ἕνα πρωτοπαλλίκαρο τῆς βίχνει δεκαπέντε.

Τοῦ Κέντρος ἑκακοφάνηκε, καὶ τ' ἄρματα τηράζει.

— «Τί τὰ τηράζεις τ' ἄρματα, τὰ ἔρμα σου τσαπράζια;

Ἐσά θέλῃς πάρε τὸ σπαθί, καὶ πέρνω τὸ ἄδικόμου,

Καὶ πάμε νὰ παλαιψώμε σὲ μαρμαρένιο ἄλῶνι,

Ἐσὸ δεξιὰ, κ' ἐγὼ ζερβιά, κ' ἡ τσοῦπρα μέσ' τὴ μέση».

Μὲ τὰ σπαθιά τους βγαίνουνε, καὶ πᾶνε νὰ παλέψουν.

Πέρνουν τὴν κορη τοῦ Παπᾶ ἄσά νύφη στολισμένη,

Ἐστὴ μέση τὴνὲ βάνουνε σὲ μαρμαρένιο ἄλῶνι.

Ἄπ' τὸ πουργὸ ἐπαλιάνε, κ' ἐπῆρ' ὁ ἥλιος μέρα,

Καὶ ἔμπρὸς τὸ γύριμα τῆς μέρὸς ὁ Κέντρος ἐλαβῶθη.

Ὁ Κέντρος ἐλαβώθηκε 'στὸ πόδι καὶ 'στὸ χέρι·
'Ψηλὴ φωνὴν ἐφώναξεν ὅσον κι' ἂν ἐδυνότου·
— «Τουφέκι μου περῆρανο, πιστόλα μου ἀσημένια
Καὶ σὺ σπαθί μου δαμασκι σὲ τί χέρια θὰ πιάσῃς!»

29.

Ο ΝΤΕΛΗ ΙΣΚΟΣ

Λαλοῦν οἱ κοῦκοι 'στὰ βουνά, κ' ἢ πέρδικαις 'στὰ δάση,
Τί νὰ λαλήσουν, τί νὰ ποῦν, καὶ τί νὰ μολογήσουν;
Ὁ Ντελὴ Ἴσκος 'στὰ βουνά, 'ψηλά 'στὰ κορφοβούνια.
Τὰ παλλικάρια μάζωνεν, δλ' ἀρθανιτοπαίδια.
Μὲ τὰ σπαθιά τὰ δαμασκιὰ, τουφέκια καρυοφύλλια.
— «Παιδιά, ποῖος θέλει λεβεντιά, ποῖος θὲ νὰ καζαντίση;
Κρασί μὴν παραπίνετε, σὲ χήραις νὰ μὴν πᾶτε·
Βάλτε τζελίχι 'στὴν καρδιά, καὶ σίδερα 'στὰ πόδια,
Τριῶν ἡμερῶν περπατησιὰ, μιὰ νύχτα νὰ τὸ πᾶρτε,
Νὰ πᾶμε νὰ πατήσωμε τοῦ Νικολοῦ τὰ σπῆτια».
— «Γειάσου χαράσου Νικολό! — «καλῶς τὸν Ντελὴ Ἴσκο»!
— «Κονάκι θέλουν τὰ παιδιὰ, κρασί τὰ παλλικάρια,
Κι' ἀτόσμου θέλω πέντ' ἄρνιά, καὶ δυὸ παχυὰ κριάρια,
Θέλω τὴν κόρη τοῦ Παπᾶ κρασί νὰ μᾶς κεράση».
— «Κορίτζί μὴν ἀκαρτερεῖς, κορίτζί μὴν ἐλπίζης·
Ἡ κόρη τοῦ Παπᾶ 'φυγε, πῆγε 'στὸ μοναστήρι,
'Πῆγε νὰ γένη καλογοριά, ν' ἀγιασῇ τὴ ψυχὴ της».

ΑΝΩΝΥΜΟΥ ΚΛΕΦΤΟΥ ΘΑΝΑΤΟΣ.

« Παιδιά μᾶς πῆρ' ἡ χαραγὴ, μᾶς πῆρε μεσημέρι,
 Καὶ ποῦ θὰ λημεριάσωμε, ποῦ θὰ λημεριαστοῦμε ;
 « Σὲ κείν' τῆ βράχη τὴν ψηλὴ, ποῦναι μιὰ κρύα βρυσούλα,
 Πῶχει τὰ πέτρικα τὰ πολλὰ, καὶ ταῖς δέξυαῖς ποῦ τρίζουν,
 Ἐκεῖ θὰ λημεριάσωμε καὶ θὰ λημεριασθοῦμε. »
 « Αἰντ' ἀδερφεῖμ' νὰ φύγωμε ! αἰντε κοσαὶ νὰ πῆμε,
 Ἵτι ὁ κόρακας μᾶς κλάκωσες μὲ δύναμεις μεγάλαις. »
 Ἵὸ λόγο δὲν ἀπόσωσε, τὸ λόγο δὲν τελειώνει,
 Τρία τουφέκια τῶρριξαν τὰ τρία ἀράδα ἀράδα.
 Ἵὸνα τὸν πῆρε ξώδεσμα, τ' ἄλλο μὲς' τὴν παλάσκκ,
 Τὸ τρίτο τὸ φαρμακερὸ τὸν πῆρε στὴν καρδοῦλα.
 Ἵὸ στόματ' αἷμα γιώμισε τὰ χεῖλη του φαρμάκι.
 Κι' ἀκόμα ἡ γλῶσσατου λαλεῖ καὶ τὴν Καλὴ του κράζει.

31.

ΣΥΜΒΟΥΛΑΙ ΤΟΥ ΤΟΤΖΚΑ.

Ἐφῆς προφῆς ἐπέρασκ' πὸ Κλέφτικο λημέρι,
 Κι' ἄκουσα ποῦ δασκάλευε Τότζκας τὰ παλλικάρια.
 « Παιδιά μὴν προσκυνήσετε σ' αὐτὸν τὸ Δελβικότηζη,
 Ποῦναι Βελῆς στὰ Τρίκαλα, καὶ Βόιβοντας στὴ Λάρσα !
 Παιδιά, κι' ἂν προσκυνήσετε σ' αὐτὸν τὸ Δελβικότηζη,
 Παιδιά, κι' ἂν θέλετε σπαθί, κι' ἂν θέλετε παλοῦκι
 Ἐλάτε νὰ σᾶς κόψω γόο, καὶ νὰ σᾶς παλαγκώσω !
 Κι' ἂν ἀκουστῆ στὰ Γραβιανὰ, σ' ἔλα τὰ βιλαίτια »

Ὁ Γόνζακς πῶς ἐλύσσαξε, σκοτόνει παλλικάρια,
Ἰέστε τὸ πῶς ἐχάλασε τὸν ἄξιον τὸν ταϊφά του,
Γιατὶ δὲν θέλει 'στὴ Τουρκιά νὰ καταντήσουν σκλάβοι.»

32.

ΘΑΝΑΤΟΣ ΤΟΥ ΓΥΦΤΑΚΗ.

Δειψοὺν οἱ κάμποι γιὰ νερὸ, καὶ τὰ βουνὰ γιὰ χιόνια,
Καὶ τὰ ἱεράκια γιὰ πουλιὰ, κ' οἱ Τοῦρκοι γιὰ κεφάλια.
— «Κύριε μου, τί νὰ γίνηκεν ἡ μάνα τοῦ Ἰυφτάκη,
Ὅπ' ὤχασε τὰ δυὸ παιδιὰ, τὸν ἀδερφό της, τρία;
Καὶ τώρα 'παλαβώθηκε, καὶ περπατεῖ καὶ κλαίει,
Μήτε 'στοὺς κάμπους φαίνεται, μήτε 'στὰ κορφοβούνια;»
— «Μὰς εἶπαν πέρα 'διάβηκε, πέρα 'στὰ Βλαχοχώρια.
Κ' ἐκεῖ τουρέκια ἐπέφτανε, καὶ θλιβερά ἐβροντοῦσαν.
Μήτε σὲ γάμους πέφτουμε, μήτε σὲ πανηγύρια,
Μόνε τὸ Γύφτη 'λάβωσαν 'στὸ γόνα καὶ 'στὸ χέρι.
'Σὰ δέντρον ἐρραγίστηκε, 'σὰν κυπαρίσσι πέφτει.
'Ψηλὴ φωνοῦλαν ἔβγαλε 'σὰν παλλικάρι ὀποῦ 'ταν.
— «Ποῦσαι σὺ δόλιε μ' ἀδερφέ, καὶ πολυαγαπημένε;
Γύρισε 'πίσω πάρε με, 'πάρε μου τὸ κεφάλι,
Νὰ μὴν τὸ πάρῃ ἡ παγανιά, καὶ ὁ Ἰουσοῦφ Ἀράπης,
Καὶ μοῦ τὸ 'πάῃ 'στὰ Ἰάννινα τ' Ἀλῆ Πικσοῦ τοῦ σκύλλου.»

33.

ΘΑΝΑΤΟΣ ΤΟΥ ΚΟΣΚΙΝΑ.

«Βουνά τί δὲ μακραινέστε; ἡμέρια τί δὲν κλαίτε;
Τὸν Κοσκινά βάρεσανε ἕψηλά 'στο Μακρυκάμπι.
Τρεῖς τουφεκιάς τοῦ δώσανε, ταῖς τρεῖς ἀράδα ἀράδα.
Ἡ μιά τὸν ἔπηρε ξιόδερμα, κ' ἡ ἄλλη 'στο κεφάλι,
Κ' ἡ τρίτη ἡ φαρμακερή τὸν ἔπηρε 'στην καρδοῦλα.
Τὸ στόμα τ' αἷμα γιόμισε, τὰ χεῖλη του φαρμάκι,
Κ' ἡ γλῶσσα τ' ἀηδονολαλεῖ μοιρολογάει καὶ λέει·
Ποῦστενε σεῖς λεβέντεσμου, παιδιὰ μου ἀντρειωμένα;
Πάρτε μου τὸ κεφάλι μου, σύρτετο 'στο Βραχῶρι,
Νάχουν οἱ ὀχτροὶ νὰ χαίρωνται, κ' οἱ φίλοι μου νὰ κλαῖνε,
Νὰ κλαῖη κ' ἡ δόλλα ἡ Κοσκινοῦ, νὰ κλαῖνε τὰ παιδιὰ μου!»

34.

Ο ΧΡΗΣΤΟΣ ΜΗΛΙΟΝΗΣ.

Τρία πουλάκια κάθουνταν 'στη ράχη 'στο λημέρι·
Τὸνα τηράει τὸν Ἄρμυρὸ, τᾶλλο κατὰ τὸ Βάλτο,
Τὸ τρίτο, τὸ καλῆτερο, μυριολογάει καὶ λέει·
«Κύριε μου, τί νὰ γίνηκεν ὁ Χρῆστος ὁ Μηλιόνης;
Μήτε 'στο Βάλτο ἐφάνηκε, μήτε 'στη Κρυσθρῶσι»
—Μᾶς εἶπαν πέρα ἐπέρασε, καὶ ἐμπήκε μὲς' τὴν Ἄρτα,
Κ' ἐπῆρε σκιάβο τὸν Κατὴν, ἐπῆρε καὶ τὸ Ἀγάδαις.
Κι' ὁ Μουσελίμης τ' ἄκουσε, βαρυὰ τοῦ 'κακοφάνη.
Τὸ Μαυρομμάτην ἐκραξε, καὶ τὸ Μουχτάρ Κλεισούραν.

— « Ἐσεῖς ἂν θέλετε ψωμί, κι' ἂν θέλετε πρωτάτα,
Τὸ Χρῆστο νὰ σκοτώσετε, τὸν καπετὰν Μηλιόνη.
Ἐτῆι προστάζει ὁ βασιλιᾶς, καὶ μῶστειτε φερμάνι ».
Παρασκευὴ ἑξημέρωνε (ποτὲ νὰ μ' εἶχε φέξη !)
Ὁ Σουλεϊμάνης ἔβλῆθηκε νὰ πάη νὰ τονὲ φέρη.
Ἐστὸν Ἄρμυρὸ τὸν ἔφτασε, κι' ὡς φίλοι ἐφιληθῆκαν,
Ὀλονυκτὶς ἐπίνανε ὅσο νὰ ἑξημερώσῃ.
Κι' ὀπόταν ἔφεξ' ἡ αὐγὴ, κ' ἐπῆγαν' στὰ λημέρια
Ὁ Σουλεϊμάνης ἔφώναζε τοῦ Καπετὰν Μηλιόνη·
— « Χρῆστο, σὲ θέλει ὁ βασιλιᾶς, σὲ θέλουν κ' οἱ Ἀγάδαις. »
— « Ὅσο ἔν' ὁ Χρῆστος ζωντανὸς, Τοῦρκα δὲν προσκυνάει ».
Μὲ τὸ τουφέκι ἐτρέξανε ὁ ἕνας νὰ φάη τὸν ἄλλο.
Φωτιὰν ἐδώσαν' στὴ φωτιά, πέφτουν κ' οἱ δυὸ στὸν τόπο.

35.

ΑΙΧΜΑΛΩΣΙΑ ΓΡΑΙΚΩΝ.

Τί ἔν' τὸ κακὸ ποῦ γίνεται, κ' ἡ ταραχὴ ἡ μεγάλη ;
Ἡ Ἀρβανιτιά ἐμαζώχτηκε κ' ἐσήκωσε κεφάλι.
Τῶχουν οἱ πρῶτοι ἀπόκρυφο, κ' οἱ ταπεινοὶ ἔστο φόρο·
Βάνουν τὸν Χόδο μπήμπασι, Γχιουλέκα σερασκέρη·
Κι' ὁ Βασιλιᾶς ἔσαν τόμαθε πολὺ τοῦ κακοφάνη·
Στέλνει τὸν Σερασκέρπασα κονεῦει ἔστο Μπεράτι,
Πιάνει καὶ καίγει τὰ χωριά, πιάνει καὶ καίει τὰ σπήτια,
Πιάνει καὶ δένει τὴν πρωτιά, καὶ τοὺς μικροὺς νιζέμι.
Ἐστὸ Δέλβινο τοὺς κίνησε χωρὶς ἕνα τουφέκι,
Στέλνει καὶ τὸν Χουσὶν Πασσᾶ κοῦρῶει ἔστοις Φιλιάταις,
Μαζώνει καὶ τοὺς Τζάμιδες ὄλου; μὲ τὴν ἀράδα·

Ἐάν τὴν κοπὴ τὰ πρόβατα καὶ τὰ παχυὰ κριάρια
Ἐτὰ Ἰάννινα τοὺς ἰκίησι, Ἐτὴν Πόλι νὰ τοὺς πᾶη.
Λημετάχαγας Ἐγαίνει πείθος, Ντζιαφάραγας καβάλλα.
Κλαίουν μανάδαις γιὰ παιδιὰ, γυναίκαὶς γιὰ τοὺς ἄντραις,
Κλαίει καὶ τοῦ Τζελημάμα ἡ ἄχαρη ἡ Κυρά του·
— Ἄχ ποῦσαι καὶ δὲ φαίνεσαι, καμαρωμένε ἀφέντη,
Τρεῖς μῆναις σ' ἐκαρτέρεσα, τρεῖς μῆναις ποῦ παθειάζω ! »

36.

ΡΗΓΑ ΘΟΥΡΙΟΣ.

Ὡς πότε, παλλικάρια, νὰ ζοῦμεν ἴσ τὰ στενὰ,
Μονάχοι, σὰν λιοντάρια, ἴσταὶς βράχαις, ἴστὰ βουνά;
Σπηλιαὶς νὰ κατοικοῦμεν, νὰ βλέπωμεν κλαδιὰ;
Νὰ φεύγωμε τὸν κόσμον γιὰ τὴν πικρὴ σκλαβιά;
Ν' ἀφίνωμεν ἀδελφια, πατριδα καὶ γονεὶς,
Τοὺς φίλους, τὰ παιδιὰ μας κι' ὄλους τοὺς συγγενεὶς;
Καλῆτερα μιὰς ὥρας ἐλεύθερη ζωὴ,
Παρὰ σαράντα χρόνων σκλαβιά καὶ φυλακῆ.
Τί ἴσ ὠφελεῖ, νὰ ζήσης καὶ νᾶσαι ἴς τὴ σκλαβιά;
Στοχάσου πῶς σὲ ψένουν καθ' ὥραν ἴς τὴν φωτιά·
Βεζίρης, Δραγουμάνος, αὐθέντης κι' ἄν γενῆς,
Ὁ Τύραννος ἀδίκως σὲ κάμνει νὰ χαθῆς.
Δουλεύεις ὄλ' ἡμέρα εἰς ὄ,τι κ' ἄν σ' εἰπῆ,
Κ' αὐτὸς κυττάζει πάλιν τὸ αἷμά σου νὰ πιῆ.
Ὁ Σοῦτσος, ὁ Μουζούρης, Πετράκης, Σκαναβῆς,
Γκίκας καὶ Μαυρογένης καθρέπτῃς εἶν' νὰ ἰδῆς.

Ἄνδρες οἱ καπετάνοι, παπάδες, λαϊκοὶ
 Ἐσφάχθησαν κι' ἀγάδες ἀπ' ἄδικον σπαθί.
 Κ' ἀμέτρητ' ἄλλοι τόσοι καὶ Τοῦρκοι καὶ Ῥωμηοὶ
 Ζωὴν καὶ πλοῦτον χάνουν χωρὶς τιν' ἀφορμή.
 Ἐλάτε μ' ἕνα ζῆλον εἰς τοῦτον τὸν καιρὸν
 Νὰ κάμωμεν τὸν ὄρκον ἐπάνω 'ς τὸν Σταυρόν !
 Συμβούλους προκομμένους μὲ πατριωτισμὸν
 Νὰ βάλωμεν εἰς ὄλα νὰ δίδουν ὀρισμὸν.
 Ὁ Νόμος νὰ 'ναι πρῶτος καὶ μόνος ὁδηγός,
 Καὶ τῆς πατρίδος ἕνας νὰ γένη ἀρχηγός·
 Ὅτι κ' ἡ ἀναρχία ὁμοιάζει τὴν σκλαβιά,
 Νὰ τρώγ' ἕνας τὸν ἄλλον, σὰν τ' ἄγρια τὰ θηριά·
 Καὶ τότε μὲ τὰ χέρια 'ψηλά 'ς τὸν οὐρανὸν
 Νὰ ποῦμ' ἀπὸ καρδίας ταῦτα πρὸς τὸν Θεόν·
 «ὦ βασιλεῦ τοῦ κόσμου, ὀρκίζομαι εἰς σέ,
 »Στὴν γνώμην τῶν τυράννων νὰ μὴν ἔλθῃ ποτέ·
 »Μήτε νὰ τοὺς δουλεύσω, μήτε νὰ πλανηθῶ,
 »Εἰς τὰ ταξίματά των νὰ μὴ παραδοθῶ·
 »Ἐνόσω ζῶ 'ς τὸν κόσμον, ὁ μόνος μου σκοπὸς
 »Τοῦ νὰ τοὺς ἀφανίσω νὰ ἦναι σταθερός·
 »Πιστὸς εἰς τὴν πατρίδα συντρίβω τὸν ζυγόν,
 »Κι' ἀχώριστος νὰ ζήσω ἀπὸ τὸν στρατηγόν.
 »Κ' ἂν παραβῶ τὸν ὄρκον, ν' ἀστράψ' ὁ οὐρανός,
 »Καὶ νὰ μὲ κατακαύσῃ, νὰ γέν' ὡσὰν κεκνός».

Ἐ ἀνατολὴν, καὶ δύσιν, καὶ νότον καὶ βορρᾶν
 Διὰ τὴν πατρίδα ὅλοι νὰ 'χωμεν μίαν καρδίαν·
 Βουλγάροι κ' Ἀρβανίται καὶ Σέρβοι καὶ Ῥωμηοὶ,
 Νησιῶται κ' Ἑπειρῶται, μὲ μίαν κοινὴν ὀρμὴν,
 Γιὰ τὴν ἐλευθερίαν νὰ ζώσαμεν σπαθί·
 Πῶς εἴμεθα ἄνδρες οἱ, πανταῦ νὰ ξεκλουσθῇ.
 Καὶ ὅσοι τοῦ πολέμου τὴν τέχνην ἀγροικοῦν,
 Ἐδῶ ἄς τρέξουν ὅλοι τυράννους νὰ νικοῦν.
 Ἐδῶ Ἑλλάς τοὺς κράζει μ' ἀγκάλας ἀνοικτάς,

Τοὺς δίδει βίον, τόπον, ἀξίαν καὶ τιμάν.
 Ὡς πότε ὀφικιάλος εἰς ξένους βασιλεῖς ;
 Ἐλα νὰ γένης στύλος τῆς ἰδίας σου φυλῆς.
 Κάλιο γιὰ τὴν πατρίδα κἀνένας νὰ χαθῆ,
 ἢ νὰ κρεμάσῃ φούνταν γιὰ ξένον σ' τὸ σπαθί.

Σουλιῶται καὶ Μανιωταί, λεοντάρια ξακουστά,
 Ὡς πότε σ' σπηλαιῖς σας κοιμήσθε σφαλιστά ;
 Μαυροβουνιοῦ καπλάνια, Ὀλύμπου σταυραετοί,
 Κι' Ἀγράφων τὰ ξεφτέρια, γενῆτε μιὰ ψυχὴ !
 Τοῦ Σάβα καὶ Δουνάβου ἀδέλφια Χριστιανοί,
 Μὲ τ' ἄρματα σ' τὰ χέρια καθεὶς σὰς ἄς φανῆ.
 Τὸ αἷμά σας ἄς ἐράσῃ μὲ δίκαιον Ουμὸν,
 Μικροί, μεγάλ' ὁμῶστε τυράννων τὸν χαμὸν.
 Ἄνδρειοι Μακεδόνες, ὀρμήσατ' ὡς θηριὰ,
 Τὸ αἷμα τῶν τυράννων ροφήσατε μὲ μιὰ.
 Δελφίνια τῆς θαλάσσης, ἀσδέρια τῶν νησιῶν,
 Ὡς ἀστραπὴ χυθῆτε, κτυπᾶτε τὸν ἐχθρόν.
 Θαλασσινὰ τῆς Ἰδρας καὶ τῶν Ψαρῶν πουλιά,
 Καιρὸς εἶν' τῆς πατρίδος ν' ἀκοῦστε τὴν λαλιά.
 Κ' ὅσ' εἴθε σ' τὴν ἀρμάδα, σὰν ἀξία παιδιὰ,
 Ὁ νόμος σας προστάζει, νὰ βάλετε φωτιά.
 Μὲ μιὰ καρδίᾳ ὅλοι, μιὰ γνώμη, μιὰ ψυχὴ
 Κτυπᾶτε, τοῦ τυράννου ἡ ρίζα νὰ χαθῆ.
 Ν' ἀνάψωμεν μιὰν φλόγα εἰς ὅλην τὴν Τουρκίαν,
 Νὰ τρέξ' ἀπὸ τὴν Βόσταν ἕως τὴν Ἀραπιάν.
 Ψηλά εἰς τὰς σημαίας σηκῶστε τὸν Σταυρὸν,
 Κι' ὡσὰν ἀστροπελέκια κτυπᾶτε τὸν ἐχθρόν.
 Ποτὲ μὴ στοχασθῆτε, ὅτ' εἶναι δυνατός·
 Καρδιοκτυπᾶ καὶ τρέμει σὰν τὸν λαγὸν κι' αὐτός.
 Τρακόσιοι Κιρζαληδες τὸν ἔκαμαν νὰ ἰδῆ,
 Πῶς δὲν ἔμπορεῖ μὲ τόπια ἐμπρὸς τους νὰ σταθῆ.

Λοιπὸν γιὰτί ἀργαῖτε ; τί στέλεσθε νεκροί ;
 Ξυπνήσατε, μὴν ᾄθετε ἐνάντιοι, ἐχθροί.

Ὡς οἱ προπάτορές μας ὠρμοῦσαν σάν θηριά,
Γιὰ τὴν ἐλευθερίαν πηδοῦσαν εἰς τὴν φωτιά,
Οὕτω καὶ ἡμεῖς ἀδέλφια, ν' ἀρπάξωμεν μὲ μιὰ
Τὰ ὄπλα, νὰ ἐβγοῦμεν ἀπὸ πικρὴν σκλαβιά.
Νὰ σφάξωμεν τοὺς λύκους, ποῦ τὸν ζυγὸν βαστοῦν,
Καὶ Ἕλληνας τολμῶσι σκληρὰ νὰ τυραννοῦν.
Στερεὰς καὶ σ' τὰ πελάγη νὰ λάμψη ὁ Σταυρός,
Νὰ ἴλθῃ δικαιοσύνη, νὰ λείψῃ ὁ ἔχθρός.
Ὁ κόσμος νὰ γλυτώσῃ ἀπὸ φρικτὴν πληγὴν,
Κ' ἐλεύθεροι νὰ ζῶμεν, ἀδέλφια, εἰς τὴν γῆν.

37.

ΤΟΥ ΜΠΟΥΚΟΥΒΑΛΑ.

Τί χτύπος εἶν' ποῦ γένεται καὶ βρονταριά μεγάλη,
Πολλὰ τουφέκια πέφτουνε καὶ στὰ βουνὰ βροντοῦνε·
Μῆνα σὲ γάμο πέφτουνε, μῆνα σὲ πανηγύρι;
— Οὐτε σὲ γάμο πέφτουνε, οὔτε σὲ πανηγύρι;
Ὁ Μπουκοβάλλας πολεμᾷ μ' ὄχτῳ, μ' ἐννιά χιλιάδες.
Κι' ὁ Μπουκοβάλλας φώναξεν ἀπὸ ψηλὴ ραχοῦλα·
«Πᾶψτε παιδιὰ τὸν πόλεμο, πᾶψτε καὶ τὰ τουφέκια.
Νὰ κατακάτῃ ὁ κονιορτός, νὰ μετρηθοῦν τ' ἀσκέρια.»
Μετροῦνται οἱ Τούρκοι τρεῖς φοραῖς, καὶ λείπουν δυὸ χιλιάδες.
Μετροῦνται κι' οἱ Ἄρματωλοὶ, καὶ λείπουν ἑβδομήντα.

38.

Ἄτερον τοῦ αὐτοῦ.

Χρυσὸς ἀετὸς ἐκάθονταν ἴσὺν Ἥλιο κ' ἑμαδιόνταν,
Κι' ἄλλος ἀετὸς τονὲ βρωταίει, καὶ τὸν βρυσοξετάζει·
— «Τ' ἔχεις, μπρέ, τ' ἔχεις σταυραετὲ, καὶ στέκει μαραμένους» ;
— « Ἀπόψε εἶδα ἴσὺν ὕπνο μου, ἴσὺν ὕπνο ποῦ κοιμώμουν,
Τὸ πῶς ἐπῆγα ἴσὺν Πασσᾶ, ἴσὺν Κούρτη, ἴσὺν Μπεράτι,
Κι' ἄκουσα τὸ μουσαβερὲν ὄλων τῶν Ἀρβανίτων,
Πῶς θεὸν ἄλθουνε ἴσὺν Ἄγραφα τοὺς Κλέφταις νὰ βαρέσουν »·
Ὁ Μπουκοβάλλας τᾶκουσε, ἴσὺν κάμπο κατεβαίνει,
Μαζώνει τὰ μπουλούκια του, κι' ὄλον τὸν ταίφά του,
Τοὺς λέει τὸ κακὸ τ' ὄνειρο, τοὺς βάνει νὰ ὀρκιστοῦνε,
Τοῦρκο ποτὲ μὴν πιστευθοῦν ὄσον καιρὸ κι' ἂν ζοῦνε.
Ἀκόμα λόγος ἔστεκε, καὶ συντυχιὰ κρατοῦνταν,
Τὸ καρאוῦλι φώναξεν ἀπὸ τὸ μετερίζι·
— « Παιδιὰ πάρετε τ' ἄρματα, χτενίστε τοὺς Ἰσαπάδες,
Γιατὶ μᾶς ἴσὺν πλάκωσε Τουρκιὰ, ὡς δώδεκα χιλιάδες »·
Κι' ὁ Μητρομάρας σκόνεται καὶ τῶν παιδιῶν φωνάζει·
— « Λεβέντες κάμετε καρδιά, ἴσὺν Χριστιανοὶ φανήτε,
Τοὺς Τοῦρκους νὰ παστρέψωμε, νὰ πέσουνε ἴσὺν τόπο ».
ἴσὺν τὰ λιοντάρια ἐσκούζανε, ἴσὺν τὰ λιοντάρια ἐβγῆκαν·
Τοὺς Τοῦρκους κέρνουνε μπλαστί, ἴσὺν γίδια τοὺς σκορπίζουν.
Σκοτώθηκαν κ' ἐπιάστηκαν ὄσο γιὰ δυὸ χιλιάδες,
Σκοτώθηκε κι' ὁ Κωσταντῆς, κι' ἄλλοι του δυὸ συντρόφοι,
Ποῦταν ἴσὺν Γοῦρα Ἀρματωλὸς, καὶ ἴσὺν Ζυγὸ ἴσὺν Κλέφτης·
Τὸν κλαῖν' οἱ κάμποι, τὰ βουνα, τὸν κλαῖνε τὰ λαγκαθία,
Καὶ τὰ κορίτσια τοῦ Φουρνᾶ μὲ τὰ πολλὰ τὰ νάζια,
Τὸν κλαῖν' καὶ τὰ Κλεφτόπουλα ἴσὺν μαῦρα τὰ ἡλιέρια.

39.

Ο ΙΩΑΝΝΗΣ ΜΠΟΥΚΟΒΑΛΛΑΣ.

— «Τι νᾶν ὁ ἀχὸς ποῦ γένηται, κ' ἡ ταραχὴ ἡ μεγάλη!
Μῆνα βουβάλλα σφάζονται, μῆνα θεριὰ μαλόνουν;

— «Οὐδὲ βουβάλλα σφάζονται, κι' οὐδὲ θεριὰ μαλόνουν·

Ὁ Μπουκοβάλλας πολεμᾷ μὲ χίλιους πεντακόσους

Ἐστὴ μέση στὸ Κεράσοβο καὶ ἔστὴ Καινούρια χώρα.

Πέφτουν τὰ βόλια ἔσὰ βροχὴ, πέφτουνε ἔσὰ χαλάζι.»

Καὶ ξανθὴ κόρη ἐχούλαξεν ἀπὸ τὸ παραθύρι.

— «Πᾶψε Ἰαννῆ τὸν πόλεμο, πᾶψε καὶ τὸ τουφέκι,

Νὰ κατακάτῃ ὁ κορνιαχτὸς νὰ σηκωθῆ ἡ ἀντάρρα,

Νὰ μετρηθῆ τ' ἀσκέρι σου, νὰ ἰδοῦμε πόσοι λείπουν.»

Μετροῦνται οἱ Τοῦρκοι τρεῖς φοραῖς, καὶ λείπουν πεντακόσιοι·

Μετροῦνται τὰ Κλεφτόπουλα, καὶ λείπουν τρεῖς λεβένταις.

Ὁ ἕνας ἐπῆγε γιὰ νερὸ, κι' ἄλλος ψωμί νὰ φέρῃ·

Ὁ τρίτος ὁ καλύτερος στέκεται ἔσὸ τουφέκι.

40.

Ἔτερον τοῦ αὐτοῦ.

Ἐστὸν πάτο, ἔσὸ Κεράσοβο, δεξ' ἀπ' τὸ Μισολόγγι,

Ὁ Μπουκοβάλλας πολεμᾷ μὲ χίλιους πεντάκόσους,

Κ' ἕνα πουλάκι ἐφώνηξεν ἀπὸ ἕψηλὸ κλαράκι·

— «Πᾶψε, Ἰαννῆ, τὸν πόλεμο, πᾶψε καὶ τὸ τουφέκι,

Νὰ κατακάτῃ ὁ κορνιαχτὸς νὰ μετρηθῆ τ' ἀσκέρι.»

Μετροῦνται οἱ Τοῦρκοι τρεῖς φοραῖς, καὶ λείπουν πεντακόσιοι

Στερνὰ μετροῦνται οἱ Χριστιανοί, καὶ τοδλλεῖπε ὁ Ἰαννάκης.
Νὰ κι' ὁ Ἰαννάκης πῶρχεται πὸ μέσα ἀπὸ τοῦς Τούρκους,
Μὲ τ' ἄλογό του παίζοντας, μὲ τὸ σπαθὶ βαμμένο.

41.

ΤΟ ΠΑΡΑΠΟΝΟ ΤΟΥ ΚΛΕΦΤΗ

ΕΙΣ ΤΟΝ

ΟΛΥΜΠΟ.

Ἀνέβηκα ἔς τὸν Ὀλυμπο κι' ἀγνάντεψα τριγύρου,
Ἀπ' ἓνα μέρος θάλασσα, κι' ἀπ' ἄλλο οἱ Ἀρβανίταις,
Κι' ἀπὸ μακριὰ Κλεφτόπουλα μὲ τὰ σπαθιά ἔς τὸ χέρι.
Ὅμπρὸς νὰ πάγω σκιάζομαι, ἴπισω νὰ πάω φοβοῦμαι,
Καὶ πάλε ἴπισω ἴγύρισα ἔς τὰ κλέφτικα λημέρια.
Βρῖσκω λημέρια ἔρημα, χωριὰ χορταριασμένα,
Μὲ πῆρε τὸ παράπονο, καὶ κάθομαι καὶ κλαίω·
Ψηλὴ φωνίτζαν ἔσυρα, ὅσον καὶ ἂν ἤμποροῦσα·
—ο Ποῦ ἔστε, καίμενη συντροφιά, καίμενα παλληκάρια·
Τὸ τί νὰ ἴγειν' ὁ Ἀλεξαντρὴς καὶ ὁ ψυχουῖδες ὁ Γεώργος·
Ὁ Γεώργος τότε μ' ἔκρινεν ἀπὸ ψηλὴ ραχοῦλα·
—α Ἀλεξαντρὴς δὲν εἶν' ἐδῶ, πῆγε ἔς τὴν Ἀλασσῶνα,
Κ' ἐγὼ μὲ τ' ἄλλα τὰ παιδιὰ τὸν πόλεμο κρατοῦμεν.

42.

Η ΚΛΕΦΤΟΠΟΥΛΑ.

Διψοῦν οἱ κάμποι γιὰ νερὸ καὶ τὰ βουνὰ γιὰ χιόνια,
Διψᾶει κ' ἡ δόλια ἡ Ἀρετὴ ψηλὰ ἔς τὰ κορφοβούνια,
Δώδεκα ἄνθρωποι νηστεϊκῶς, καὶ δέκα διψασμένῃ,
Κ' ἡ μάνα τῆς τῆς ἔλεγε, κ' ἡ μάνα τῆς τῆς λέγει·
— «Δὲς μ' Ἀρετὴ μ' τὸ λόγο σου γιὰ νὰ σ' ἀρραβωνιάσω».
— «Δὲ ἔς τὸ πα μάνα μιὰ φορά, δὲ ἴσως πα τρεῖς καὶ πέντε
Δὲν πάω γὰρ εἰς τὴν Δήμητσα κί οὔτε ἔς τὴν Δημητζίνα,
Θὰ πάγω ἄστα Καλάβρυτα ποῦ ἔναι τὰ παλλικάρια,
Ὅπου φοροῦν τὰ τζάμικα, ταῖς ἀσημοπιστόλαις,
Ὅπου φοροῦν ταῖς φέρμελαις κ' ἔχουν βαρῦα τουφέκια!»

43.

ΝΙΚΗ ΤΟΥ ΔΙΑΚΟΥ.

Τρία πουλάκια κάθονταν κάτω ἔσθην Ἀλαμάννα.
Τὸ ἕνα τηράει τὴν Λειβαδιὰ, καὶ τ' ἄλλο τὸ Ζητοῦνι,
Τὸ τρίτο τὸ καλῆτερο μυριολογᾷ καὶ λέγει.
— «Σὴκω νὰ φύγῃς Διάκο μου, ἔσθην Λειβαδιὰ νὰ πάμε·
Μὰς ἔπλακωσεν Ὀμηρ πασσᾶς, Ὀμέρμπης Βριόνης».
— «Ἄς ἔρτη ἂν θέλῃ ὁ κερατᾶς κί ἄς φανησθῇ ὁ μουρτάτης,
Ν' ἀκούσῃ μαῦρον πόλεμο, κί ἄρματωλῶν τουφέκια,
Ν' ἴδῃ τοῦ Διακοῦ τὸ σπαθὶ πῶς καίζει μὲς τὸ αἷμα!»
Ἐὰν ἀρχήσαν τὸν πόλεμον ἀπ' τὸ ταχὺ ὡς τὸ βράδυ,
Ἄφθηκαν τὰ τουφέκια τους κ' ἐβγάλαν τὰ σπαθιά τους·

Κ' ἔρριχθησαν μέσ' τῆς Τουρκιᾶς ἅν τ' ἄγρια τὰ λιοντάρια.
Μετριῶνται οἱ Τοῦρκοι τρεῖς φοραῖς καὶ λείπουν τρεῖς χιλιάδες·
Μετριῶνται κ' οἱ ἄρματωτοὶ, καὶ λείπουν τρεῖς λεβέντες·
Κᾶνε σὲ γάμο λείπουνε, κᾶνε σὲ πανηγύρι.
Ὁ Διάκος τότε φώναξεν, ὅσο κι' ἂν ἐδυνήθη·
— «Ποῦ 'σαι Βασίλη μ' ἀδερφε, καὶ Γούρα ἀγαπημένε!
Τὸ αἷμα τοῦς νὰ πάρετε ἀπ' τὸν Ὁμέρ Βριόνη,
Κι' ὡς τόσο φέρτε τὸ Σταυρὸν ὅλοι ν' ἀνασπαστοῦμε!»

44.

ΘΑΝΑΤΟΣ ΤΟΥ ΔΙΑΚΟΥ.

— «Πολλὴ μαυρίλλα 'πλάκωσε, μαύρη ἅν καλιακουῖδα,
Μὴν' ὁ Καλύβας ἔρχεται, μὴν' ὁ Λεβεντογιάννης;
— «Οὐδ' ὁ Καλύβας ἔρχεται, οὐδ' ὁ Λεβεντογιάννης·
Ὁμέρ Βριόνης 'πλάκωσε μὲ δεκοχτῶ χιλιάδες.»
Ὁ Διάκος ἅν τ' ἀγροίκησε, πολὺ τοῦ 'κακοφάνη·
Ψηλὴ φωνὴν ἐσήκωσε, τὸν Πρῶτο τοῦ φωνάζει·
— «Τὸν ταῖφά μου μάζωξε, μάσε τὰ παλλικάρια,
» Δὸς τοὺς μπαρούτη περισσὴ, καὶ βόλια μὲ ταῖς φούχται·
» Καὶ γλήγορα, νὰ πιάσωμε κάτω 'ς τὴν Ἀλαμάννα,
» Καλὰ ταμπούρια δυνατὰ κι' ὠμορφα μετερίζια.»
Πέρνουνε τὰ 'λαφρὰ σπαθιά καὶ τὰ βάρεια τυυφέκια,
'Σ τὴν Ἀλαμάννα φτάνουνε καὶ πιάνουν τὰ ταμπούρια.
— «Καρδιά, παιδιά μου, φώναξε, παιδιά, μὴ φοβηθῆτε,
» Σταθῆτ' ἀνδρεῖα, ἅν Ἕλληνες, καὶ 'σὰ Γραικοὶ σταθῆτε!
» Καίνοι ἐφοβηθήκανε, κ' ἐσχόρπισαν 'ς τοὺς λόγκους,
» Ἐμειν' ὁ Διάκος 'ς τὴν φωτιά μὲ δεκοχτῶ λεβένταις,
» Τρεῖς ὥραις ἐπολέμουνε μὲ δεκοχτῶ χιλιάδαις.
» Ἐχίστηκε τὸ τουφέκι του, κ' ἐγίνηκε κομμάτια,

45.

ΤΟΥ ΓΕΩΡΓΑΚΗ.

Ανάρια, ανάρια βίχτουνε οι Κλέφτες τὰ τουφέκια,
Γιατ' εἶν' οἱ μαῦροι μετρητοί, γιατ' εἶν' οἱ μαῦροὶ ἄγιοι,
Κ' ἂν δεκαφτά, κ' ἂν δεκοχτώ, κ' ἂν εἴκοσι ἑνομάτοι.
Κι' οὐδὲ κι' ὁ Γεώργος εἶν' ἐδῶ, πῆγε ὁ τὸ Μοναστήρι·
Ἐλεῖ βαρτίζ' ἕνα παιδί, νὰ ἔχη καὶ αὐτὸς κουμπάρο,
Νὰ κάμ' ὁ μαῦρος γύρισμα, φίλο γιὰ νὰ γυρίζη·
Ἐὰ παλλικάρια τ' ἀπ' ἐδῶ ἴφωναξαν καὶ ἀπ' ἐκεῖθε·
— «Ἄσε, Γεωργάκη, τὸ παιδί, κι' ἄρπαξε τὸ τουφέκι·
Τὴ ἡ παγανιὰ μᾶς πλάκωσε, πεζοῦρα καὶ καβάλα.»
— «Βαστάτ' ὁ Γεώργης ἴφωναξε, μὲ τὸ σπαθὶ ἴστο χέρι!
Ἰτὸν τόπον πιάστε δυνατὰ, πιάστε τὰ μετερίζα!
Κ' ἂν κάμ' ὁ Θεὸς κ' ἡ Παναγιὰ νὰ κάμωμε γιουροῦσι,
Ἰτὸν Μιτζομπόνον ζωντανὸν κυττάξετε νὰ μοῦ πιάστε!»

46.

ΛΙΧΜΑΛΩΣΙΑ

ΤΟΥ

ΚΙΑΜΙΑ ΜΠΕΗ.

Ἰπῆραν τὰ κάστρα, Ἰπῆραντα, πῆραν καὶ τὰ δερβένια
Ἰπῆραν καὶ τὴν Τριπολιτσά, τὴν ἔακουσμένην χώρα.
Κλαίουں ὁ τοῦς δρόμους Τούρκισσες, κλαίουں κ' Ἐμιροπούλες,
Κλαίει καὶ μιὰ Χαμούμισσα, τὸ δόλιον τὸν Κιαμίλην.
— «Ἄχ! Ποῦ ἴσαι καὶ δὲ φαίνεσαι, καμαρωμέν' ἀφέντη;
Ἰἦσον κολόνκ' ἴστο Μωριά, καὶ φλάμπουρον στὴν Κόρθον,

»Ἦσουν καὶ σ' τὴν Τριπολιτῶν θεμελιωμένος πύργος.
»Σ' τὴν Κόρθο πλὴ δὲ φαίνεσαι, κ' οὐδὲ μὲς' τὰ σαράτια.
»Ἐνας παπᾶς σοῦ τᾶκαψε τὰ ἔρμα τὰ παλάτια.
»Κλαίουν τ' ἀχούρια γι' ἄλογα, καὶ τὰ τσαμιὰ γι' ἀγάδαις.
»Κλαίει καὶ ἡ Κιαμιλαῖνα τὸ δόλιο τῆς τὸν ἄντρα·
»Σκλάβος βαϊάδων ἔπεσε, καὶ ζῆ βαϊᾶς βαϊάδων.»

47.

ΤΟΥ ΚΑΛΙΑΚΟΥΔΑ.

Νὰ ἤμουν πουλὶ νὰ 'πέταγα, νὰ 'πήγαινα τοῦ 'ψηλοῦ,
Ν' ἀγνάντευα πρὸς τὴν Φραγκιά, τὸ ἔρμο τὸ Θιάκη,
Ν' ἀκουγα 'κεὶ τὴν Λούκαινα, τοῦ Λούκα τὴν γυναῖκα,
Πῶς κλαίει, καὶ πῶς μυριολογᾷ, πῶς μαῦρα δάκρυα χύνει.
'Σὰν περδικούλα θλίβεται, κ' ὡσὰν παπὶ μαδιέται,
'Σὰν τῶν κοράκων τὰ φτερά ἔχει τὴ φορεσιά της.
'Σ τὰ παραθύρια κάθεται, τὰ πέλαγα ἀγναντεύει,
Κι' ὅσα καράβια κ' ἂν περνοῦν, στενάζει κ' ἐρωτάει.
— «Βαρχούλες, καὶ καράβια μου, γλήγορά περγαντίνια,
Αὐτοῦ ποῦ πᾶτε κ' ἔρχεστε σ' τὸν Κόρφο καὶ 'στὸ Βάλτο,
Μὴν εἶδετε τὸν ἄντρα μου τὸν Λούκα Καλιακούδα; »
— «Ἐμεῖς ψὲς τὸν ἀφήσαμε πέρα ε' τὸ Γαυρολίμι·
Ἐῖχαν ἀρνιά κ' ἐφαίνανε, κριάριχ σουβλισμένα.
Ἐῖχαν καὶ πέντε μπήνδαις, ταῖς σουβλαῖς νὰ γυρίζουν.»
